

Nibelungensången : Övers. av de två första episoderna av E. Herdin

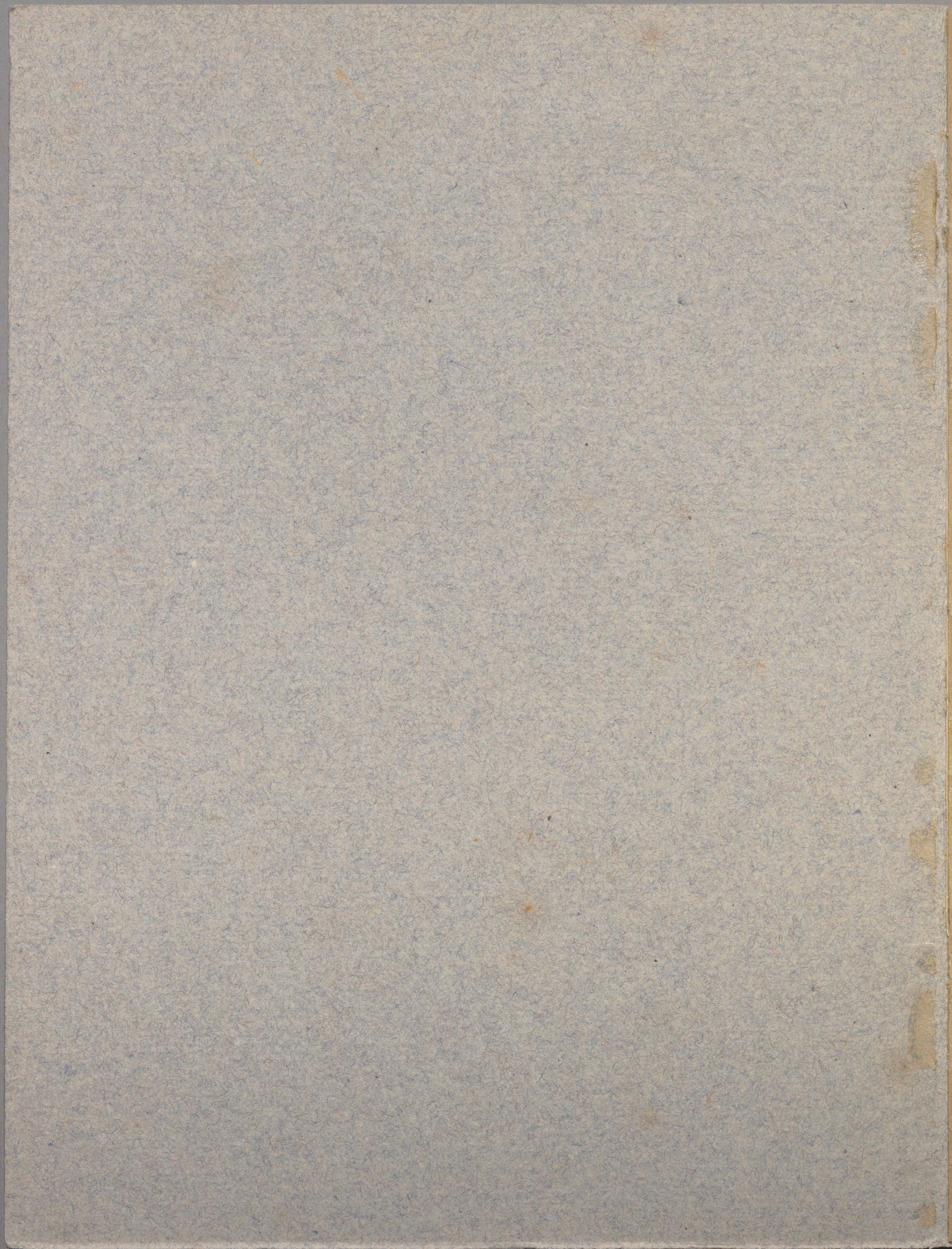
81 L Br.qv. 1926 Nibelungenlied

National Library
of Sweden

REEL UNRECORDED

4
1926

Y. 111. 1111.
(Pr.)
0
4
1926

DAS NIBELUNGENLIED

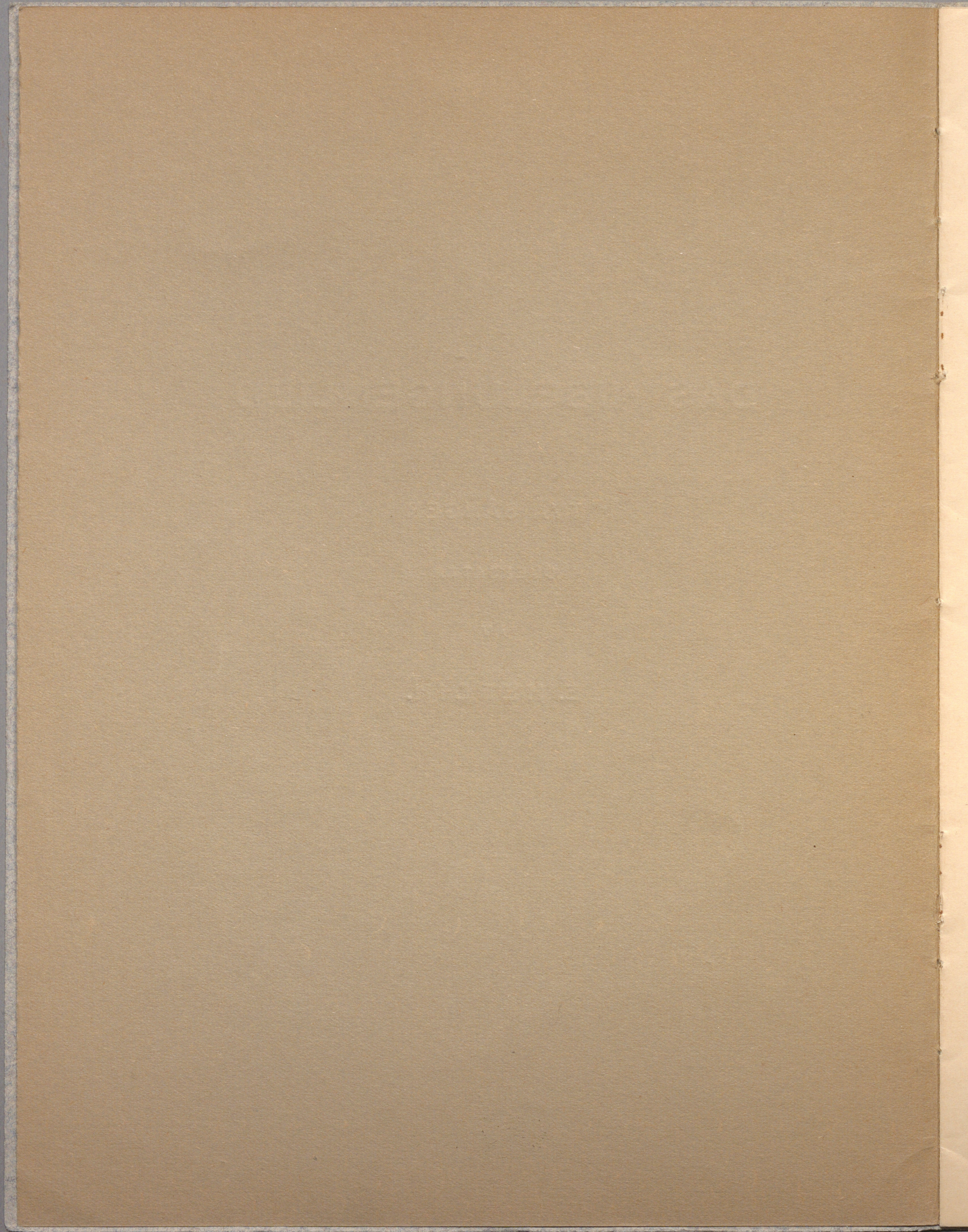
TVÅ SÅNGER

ÖVERSATTA

AV

E. HERDIN.

Särtryck ur
Hälsingborgs Högre Allm. Läroverks
Redogörelse
1925—1926.

NIBELUNGENSÅNGEN.

Översättning av de två första episoderna av
E. HERDIN.

1926
CENTRALTRYCKERIET
HÄLSINGBORG

Printed in
Helsingfors by Almqvist & Wikander
Publishers
1925—1926

NIBELUNGENSÅNGEN.

Översättning av de två första episka delarna av

E. BERDIN.

1925

NIBELUNGENSÅNGEN.

Det gamla germanska hjälte- och folkeposet DER NIBELUNGE NOT (= Nibelungen-tragedien) eller, som det redan kallas i en av de äldsta handskrifterna, DER NIBELUNGE LIET, modernt DAS NIBELUNGENLIED, diktens vanliga folkliga och litterära namn, föreligger i flera handskrifter från 1200-, 1300- och 1400-talen. Handskrifterna representera två olika huvudversioner, men de flesta tillhöra den av dessa två grupper, vars äldsta och värdigaste representant är den berömda handskriften på Stiftsbiblioteket i St. Gallen.

Upprättningen till Nibelungensagan är av mytisk art. Sigfrid (den nordiska sagans Sigurd Fafnesbane), i Nibelungensången tronföljare i »Niderlant», landet vid nedre Rhen med Santen — nuvarande Xanten — som huvudstad, erövrar nibelungarnas sagolika dvärgaskatt genom att döda en drake, som vaktar skatten. Därvid kommer han även i besittning av en »tarnkappe», en trollkappa, som gör sin bärare osynlig och förlänar honom övermänsklig styrka. Detta kommer i Nibelungensången till omnämnande endast i förbigående.

Till sitt innehåll omfattar dikten två huvuddelar.

I den förra delen skildras, hur Sigfrid far till Burgunds huvudstad Worms för att gilja till den för sin skönhet och sina dygder vida berömda prinsessan Krimhild. Mot löfte om hennes hand bistår han hennes broder Gunther, som jämte sina två bröder härskar över det mäktiga Burgund, på hans friarfärd till Island, vars drottning Brynhild, känd för sin skönhet, men också för sina oerhörda kroppskrafter och sitt obändiga lynne, svurit att till make endast taga den, som övervunnit henne i tre kämpalekar. Sigfrid ger sig ut för Gunthers vasall och iklädd sin »tarnkappe» besegrar han osynlig Brynhild, under det att Gunther skenbart utför tävlingsproven. Även efter hemkomsten till Worms hjälper Sigfrid Gunther att kuva henne. På bröllopsnatten har hon återfått sitt vildsinta humör, bundit sin älskogskranke herre till händer och fötter och hängt upp honom på en krok på väggen. Natten därpå infinner sig Sigfrid i sovgemaket, osynlig i sin »tarnkappe», tyglar den motspänstiga bruden och överlämnar henne orörd, som en spak och undergiven hustru, åt hennes herre och man. Sedan Sigfrid hemfört Krimhild som maka och de i tio år levat lyckliga i Niderlant, där Sigfrid övertagit regentskapet av sin fader, bjuder Gunther på Brynhilds inrådan sin syster och hennes gemål till fest i Worms. Här råka de båda drottningarna i tvist om sina mäns företräden. Brynhild säger föraktfullt, att Sigfrid endast vore tjänstehjon och livegen under hennes man, varpå Krimhild i hettan genmäler, att i så fall är Brynhild en livegens frilla, ty Sigfrid hade det varit, som kuvat henne och först njutit hennes gunst i brudgemaket. Sårad i sitt innersta fordrar Brynhild Sigfrids död. Burgunderkonungarnes frände och främste vasall, den hänsynslöse och dolske, men även stridbare och i alla skiften kungatrogne Hagen från

Tronege, åtager sig, med Gunthers goda minne, att bringa honom om livet. Under en jakt nedsticker han Sigfrid lömskt bakifrån, under det denne dricker ur en källa.

I senare delen av sången skildras Krimhilds hämnd. I tretton år sörjer hon troget sin älskade. Hon har låtit hämta Nibelungenskatten, som Sigfrid skänkt henne i morgongåva, men då hon med frikostig hand utdelar skänker därur, befarar Hagen oråd, tillägnar sig densamma med våld och gömmer den genom att sänka den i Rhen. Så antager hon ett giftermålsanbud från hunnerkonungen Etzel och lever i många år i hunnernas land, ständigt sörjande Sigfrid. På trettonde året övertalar hon Etzel att inbjuda burgunderna till fest. Vid deras ankomst rider Dietrich av Bern, som vistas i landsflykt hos Etzel, gästerna till mötes och varnar dem, påminnande om att Krimhild alljämt begråter Sigfrid. I Etzels borg mottagas gästerna med stora festligheter, men Krimhild anstiftar snart kiv och strid mellan de hemmavarande och främlingarna. Stora, blodiga strider utkämpas med oerhörda offer och stolta vapenbragder å ömse sidor. Till sist ha hela skaror av hunner och deras bundsförvanter stupat, bland dem alla Dietrichs män utom hans gamle fostrare och livkämpe Hildebrand, och av burgunderna ha, sedan Krimhild låtit sätta eld på furstesalen, alla dödsats utom de två yppersta stridsmännen, Hagen och Gunther. Slutligen övermannas också dessa i envig av Dietrich och föras bundna inför Krimhild, som låter sätta dem i fångsligt förvar var för sig. Av Hagen återfordrar hon den stulna Nibelungenskatten, men han svarar, att han är bunden av ed att icke yppa den, så länge någon av hans herrar lever. Krimhild låter halshugga Gunther och bär det avhuggna huvudet i håret till Hagen. Denne säger spotskt, att nu vet endast Gud och han, var skatten är gömd, och aldrig skall det bliva uppenbarat. Då hugger Krimhild själv huvudet av honom med hans eget svärd, Sigfrids svärd, som Hagen stulit vid lönnmordet. Upprörd över att se en så stolt kämpe lida ett så snöpligt slut för en kvinnas hand, dräper henne Hildebrand.

Det historiska underlaget till Nibelungendramats katastrof utgöres av burgunderkungen Gundicars och hans rikets undergång år 437 genom hunnerkonungen Attila (sångens Etzel) och Attilas giftermål år 453 med en burgundisk prinsessa (Det första burgunderriket hade år 413 grundats vid Rhen med Worms som huvudstad av en konung Guntar). »Niderlant», landet vid nedre Rhen kring Xanten, var vid denna tid frankiskt, och Sigfrids — »der helt von Niderlant» — uppträdande i sagocykeln är kanske en efterklang av en historisk händelse: det burgundiska rikets uppgående i det frankiska. Att Dietrich av Bern — historiens Teoderik av Verona (= Bern), östgoternas store konung, född år 455 och konung år 471 —, ehuru skild från Attila genom en mannaålder (Attila dog år 453), kommit att som Attilas samtida spela med i en biroll i dramat, förklaras därav att östgoterna på Attilas tid hade boplatser i Ungern som lydfolk under hunnerna och deltog i Attilas härnadståg till Gallien, varefter de visserligen lösgjorde sig från hunnerväldet men ännu under Teoderiks tidigare kungaår vistades i Ungern.

Nibelungensångens tillblivelse är omtvistad. Blott så mycket är säkert, att den författats på sydtyskt språk under senare delen av 1100-talet eller början av 1200-

talet. Materialet har lämnats av gamla spelmansvisor, sagor, sägner och muntlig tradition. Allt tyder på att dikten är ett enhetligt verk av en enda författare. »Han påtryckte stoffet sin egen tids prägel: hjältar, som till grundkaraktär och handlings-sätt tillhörde en långt avlägsen tid, blevo under hans hand till 1100-talets ridderliga gestalter, åt vilka förlänades tankar och ord i enlighet med vad den dåtida människan kände och talade. Seder och bruk skildras, som de härskade på 1100-talets borgar och hov» (Bartsch). Denna historiska »förvanskning» torde dock i huvudsak ha förelegat färdig i de sagor och sägner, där författaren enligt egen uppgift i inledningsstrofen hämtat materialet till sin dikt.

St. Gallenhandskriften utgör en följd av 2379 strofer, uppdelade i 39 episoder («aventiuern»).

Nibelungstrofen innehåller 4 parvis rimmade versrader. Varje rad delas av cesur i 2 hälfter.

Första hälften av varje rad slutar vanligen kvinnligt (på 1 eller mera sällan 2 obetonade stavelser), undantagsvis manligt (på betonad stavelse). Den har 3 höjningar (betonade stavelser), sällan 4 (dock 4 vid manligt slut).

Andra hälften av varje rad slutar vanligen manligt, undantagsvis kvinnligt. Rimmet är alltså i regel manligt. Andra hälften har 3 höjningar med undantag av fjärde radens andra hälft (strofslutet), som har 4 höjningar i enlighet med en i tysk poesi ofta framträdande tendens att göra strofslutet tyngre och fylligare.

Varje versradshälft kan börja såväl med en sänkning (1 eller mera sällan 2 obetonade stavelser) som en höjning. Vanligen skiljas höjningarna genom sänkningar, men ofta icke. I sista radens andra hälft (strofslutet) kan dock, för strofslutets jämna avvägning, sänkning fattas endast mellan mitthöjningarna (2:dra och 3:dje).

Som exempel på nibelungenstrofens meter anför jag de tre första stroferna och sjätte strofen av första »aventiuern» med betecknande av höjningarna genom accent.

Nibelungensångens utomordentliga litterära betydelse är numera allmänt erkänd. »I det väsentliga har han (den okände författaren) lyckats bättre än någon av forntidens och medeltidens epiker: i den djupa, tragiska stämning, som vilar över och binder samman hela hans dikt. Denna tragik är vida starkare än i Iliaden... den tragiska konflikten springer med oblidkelig nödvändighet fram ur själva karaktärerna. Människorna kunna i själva verket ej handla annorlunda; de vilja det, men de förmå det ej, ty händelsernas flod rycker dem med sig, och dessa händelser inträffa icke av en slump, utan framkallas av de på ett visst sätt utdanade karaktärerna» (Schück).

Nibelungensagan har i nyare tid flerfaldiga gånger lämnat stoff till episk och dramatisk diktning. För den stora allmänheten torde ämnet vara bäst känt genom Wagners musikdrama »Der Ring des Nibelungen», som är en fri omdiktning av den nordiska sagan, och genom den 1924 inspelade tyska Nibelungenfilmen, som följer den tyska diktens framställning.

Av Nibelungenlied finnas (enligt Meyers konversationslexikon) översättningar till nyhögtyska (flera skilda versioner), holländska, engelska, franska, italienska, unger-

ska och ryska. Märkvärdigt nog finns däremot, såvitt mig är bekant, ingen översättning till något skandinaviskt språk med undantag av A. U. Bååths mästerliga översättning av större delen (63 strofer) av sjunde »aventiuere wie Gunther Prünhilde gewan» (Världslitteraturen i urval och översättning, redigerad av Schück, Medeltiden, Stockholm 1902). Bååth har uniformerat och moderniserat metern till regelbunden jambisk vers.

I min översättning av de två första »aventiueren» (St. Gallenhandskriften, ed. Bartsch, Brockhaus 1886, 6. uppl.) har jag i viss utsträckning använt mig av originalets metrisk friheter.

DER NIBELUNGE NOT.

Aventiuere.

1. Uns íst in álten ma'eren wúnders víl geséit
von héleden lóbeba'eren, von grózer árebéit,
von frö'uden, hóchgezíten, von wéinen únd von klágen,
von kü'ener récken stríten muget ír nu wúnder ho'eren ságen.
  2. Ez wu'ohs in Búrgónden ein vil édel mágedín,
dáz in állen lánden niht scho'eners móhte sín,
Krímhílt gehéizen: sie wárt ein sco'ene wíp,
dar úmbe mu'osen dégene víl verliesén den líp.
  3. Der mínneclíchen méide tri'uten wól gezám,
ír mu'otten kü'ene récken: níemen wás ír grám,
áne mázen scho'ene so wás ír édel líp:
dér juncvrouwen túgende zíerten ándériu wíp.
  6. Ze Wórmze bí dem Ríne si wónden mít ír kráft,
in díende vón ír lánden vil stólziu ritterscáft
mít lóbelíchen éren unz án ír éndes zít.
si stúrben ja'emerlíche sínt von zwéier édelen fro'uwen nít.
-

NIBELUNGENSÅNGEN.

Första episoden.

1. Oss är i gamla sägner förtalt från gången tid
om vittberömda hjältar, om möda och om strid,
om fröjder, festligheter, om mycken gråt och klagan.
Om tappra kämpars fejder hören nu den underbara sagan!
2. En ädelboren jungfru där växte i Burgund.
Ej skönare man skådat på hela jordens rund.
Krimhild hon hette, den väna unga mö.
För hennes skull fick sedan mången härlig kämpe dö.
3. Den ungmön måste älska envar, som henne såg.
Av käcka svenner mången var kärlekskrank i håg.
Övermåttan fager, hon var på dygder rik.
Bland alla ädla jungfrur ingen fanns det henne lik.
4. Av mäktiga tre kungar hon fostrades så ömt,
Gunther och Gernot, ett hjältepar berömt,
och Giselher den unge, en klinga skarp och hård.
Den mön var deras syster, hon växte upp i furstlig vård.
5. Givmilda de voro, av hög och ädel ätt,
övermåttan tappra, med fint och höviskt sätt.
Burgund, sitt land, de styrde med fast och kraftig hand.
Bragdrika fejder förde de sedan uti Etzels land.
6. I Worms vid Rhen de bodde i ära och i prakt
med stora tjänarskaror och väldig vapenmakt.
I deras arvsland tjänte det stolta ridderskap.
De ljöto sedan döden för två furstinnors fiendskap.
7. Fru Uote hette modern, av furstligt stånd och skick.
Fadern hette Dancrat. När denne hädan gick,
han gav dem sina arvsland; en stark och dristig man,
som också i sin ungdom ära och ryktbarhet vann.

8. De trenne kungar voro, såsom jag har sagt,
unga, stolta hjältar. De hade i sin makt
riddare de främsta, man sett i någon tid,
starka, tappra kämpar, oförfärade i strid.
9. Där var Tronege Hagen med käcke broder sin,
Dancwart den raske, från Metz herr Ortwin,
Ekkewart och Gere, de markgrevar två,
Volker från Alzeije: alla krigare som få.
10. Köksmästar*) Rumolt, en utsökt kavaljer,
Sindolt och Hunolt. Med ridderligt manér
de skötte sina sysslor vid de tre kungars hov.
Dessutom mången ädling, den jag ej nämner här, med förlov.
11. Hovmarskalk var Dankwart, hans systerson Ortwin
kunglig taffelmästare, en klinga skarp och fin.
Sindolt han var munsänk, en man med höviskt sätt,
Hunolt kammarherre. De skötte hovets etikett.
12. De tre kungars hovstat, dess härlighet och prakt,
kavaljerers värdighet, belevnhet och takt,
det riddarliv, de förde med fröjd det hela år,
att skildra detta nogsamt, det ingen sångare förmår.
13. Och unga Krimhild växte i härlig kungaborg.
Då drömde hon om natten — och stor vart hennes sorg —,
hon fostrade en ungfalk, så skön och vild och stor,
den jämmerligen fläktes till döds i tvänne örnars klor.
14. Den drömmen hon förtalde för sin hulda mor.
Hon tydde den för henne: »Den falk i örnars klor,
det är din käre make, den bästa ibland män.
Må honom Gud beskydda, du eljest mister snart din vän».

*) De fasta ämbetena vid det medeltida hovet bekläddes av: *marskalken*, föreståndaren för stallet; *kammarherren*, kamreraren (der Kämmerer), föreståndaren för skatt-, klädes- och rustkammaren; *taffelmästaren* (der Truchsess, i Hoppes lexikon kallad "förskärare"; etymologiskt samma ord som "drots"), föreståndaren för de tjänare, som serverade rätterna; *munsänken*, föreståndaren för de tjänare, som serverade dryckerna; *köksmästaren*, föreståndaren för köket.

15. »Vad sägen I mig om make, o, min moder kär?
 Utan mannens kärlek jag vill bliva, som jag är.
 Skön och glad förbliva jag vill intill min död,
 genom mannens kärlek aldrig lida sorg och nöd».
16. »Du skall ej kärlek smäda», då sade modern blid.
 »Skall rätt av hjärtat lycklig du bliva någon tid,
 det blir du av mannens kärlek. Lust och levnadsmod
 får du, om Gud dig unnar en riddersman ädel och god».
17. »Nu låt det talet vara», hon sade, »moder kär!
 Se, mången stackars kvinna väl därom vittne bär,
 hur ofta kärlek giver blott lidande i lön.
 Ty vill jag båda undfly och ständigt leva glad och skön.»
18. Så levde Krimhild lycklig, från kärlekstankar fri,
 lugnt drog den ena dagen den andra dan förbi.
 Hon hade aldrig älskat en man uti sitt liv,
 till dess hon i all ära blev en tapper kämpes viv.
19. Han var densamme falken, som hon i hjärtenöd
 såg fläkas utav örnar. Lömskt vållades hans död
 av hennes närmsta fränder. Hon aldrig det förlät:
 En enda dog, och sedan mången mor sin son begrät.
-

Andra episoden.

Om Sigfrid.

20. Där växte uti Santen, den stad så vitt bekant,
 en son av ädel konung vid Rhen i Niderlant.
 I kungaborgen, bodde i prakt och ära stor
 hans höge fader Sigemund och Sigelind, hans ädla mor.
21. Sigfrid hette svennen, så ungdomsfrisk i håg.
 Honom drev hans dådlust till fjärran härnadståg.
 I många främmande länder han land och ära vann.
 Många raska kämpar hos Burgunderna han fann.

22. Det redan i hans ungdom förspordes vitt och brett,
hur man i alla stycken hans make icke sett,
hur skön han var och hövisk i later och i skick,
att mången fager tärna hartnär av kärlekskval förgick.
23. Han fick den fina fostran, som höves fursteson —
hans sinnesadel gjorde helt lätt vart lärospån.
Det hopp, hans ungdom väckte, ej heller falskt befanns:
Hans bragder sedan höljde hans fäders land med ärans glans.
24. Han var nu i den ålder, att han till hovet red,
i gästabud och fester tog del, som det var sed.
Ej fru och fröken kunde på honom se sig nöjd.
Han älskades av alla; den unge herrn det såg med fröjd.
25. I ritt och kämpalekar i bästa vård han var.
I vackra kläder kläddes han av mor och far.
Av vise män han fostrades i ära och i tukt.
Den fostran den bar sedan den allrahärligaste frukt.
26. Nu var han stark tillräckligt, så att han vapen bar;
på mankraft hos honom ej någon bräcken var.
Han gjorde nu med ära sin kur det täcka kön,
och ingen kunde motstå ung Sigfrid käck och skön.
27. Då lät hans fader Sigemund förkunna överallt,
att han i Santen hade en hovfest anbefallt.
Till andra kungars länder han också sände bud.
Främlingar och landsmän han skänkte häst och högtidsskrud.
28. Fann man någon yngling uti någon ätt,
som till ridderskapet ägde blodets rätt,
han bjöds till gästabudet. Av konungen, sin värd,
samman med ung Sigfrid undfick han sitt riddarsvärd.
29. Den festen den var furstlig på alla sätt och vis.
Sigemund och Sigelind sig vunno lov och pris.
Dyra gåvor skänkte de med givmild hand.
Man gäster såg i mängder ridande till deras land.

30. Fyrahundra svenner vid detta gästabad
skulle med ung Sigfrid få sin riddarskrud.
Flitig var mång tärna, den unge prins så huld,
ädla stenar lade kvinnohänder in i guld.
31. De fäste dem med guldtråd på sidenbrämrad dräkt
åt unga stolta kämpar av ädel gammal släkt.
Det rustades och reddes god plats åt varje man,
som kom till solståndsfesten, då Sigfrid ridderskapet vann.
32. Riddare och knape till katedralen gick.
Betjäning då den unge av den gamle fick —
så hade själv han firats på egen högtidsdag.
Den gamle som den unge var vid festligt sinnelag.
33. Där sjöng en mänskoskara, oräknelig i tal,
en mässa, Gud till ära, i väldig kyrkosal,
när riddare de blevo på ridderligt manér
med sådan prakt och ära, som kanske skådas aldrig mer.
34. De sprungo, dit de funno mång stridshäst sadlad stå.
På borggården sen rände de samman två och två,
De ärorika kämpar, med dån och vapenbrak,
att väldig genklang gävo palatsets salar och gemak.
35. Där gävos hårda stötar, att mångt lansskraft sprang
ur kämpens hand i bitar, så det i luften klang,
och spillrorna de flögo till kungaslottet fram.
De gamle kommo icke de unge riddare på skam.
36. Så lät då värden bjuda på leken göra slut,
och hän från gården leddes de trötta hästar ut.
Mången kraftig buckla och ädelstenars mängd
man såg i gräset ligga, ur sköldar och ur spännen sprängd.
37. Sen gingo värdens gäster att njuta dryck och mat.
De kostligaste rätter serverades på fat,
och vin det allrabästa det bars i salen kring.
Snart främlingar som landsmän av trötthet sporde ingenting.

38. För gästerna gick dagen med fröjd och tidsfördriv,
för lekare och spelmän det var ett strävsamt liv.
De löntes därför furstligt av hela Sigmunds hov.
I många länder sedan de sjöngo Niderlandets lov.
39. Och landsherren lät Sigfrid, den unge riddersman,
förläna gods och borgar — så hade även han
gjort själv uti sin ungdom — åt varje ädel gäst,
som tagit svärdet samman med honom på hans högtidsfest.
40. Det gästabudet räckte allt till den sjunde dag.
Sigelind den rika hon skänkte överlag
det röda guld envar, som att ära hennes son
kommit dit till festen både när och fjärran från.
41. Häst och vackra kläder, i gåva emottog
mången fattig spelman — han rik från festen drog.
De höge herrar gävo med öppen, givmild hand,
som om dem morgondagen ej bekymrade ett grand.
42. Så var då sent omsider den stolta festen all.
Då hörde man det sägas av mången hög vasall,
han såge helst, han kunde till herr den unge få.
Slikt tal det ville icke den ädle Sigfrid höra på.
45. Så länge hans föräldrar i livet funnos kvar,
den gode sonen sade, han aldrig kronan bar.
Dock lovade den unge, med svärdet i sin hand,
mot varje våld och fara värja sina fäders land.
-

